

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/10037-
10071
G.K.20

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610-4195
Konu : Soru Önergesi

22 Kasım 2012
11/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 02.10.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-86735 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Yalova Milletvekili Muharrem İNCE'ye ait 7/10037, 7/10045, Mersin Milletvekili Vahap SEÇER'e ait 7/10038, 7/10060, Bingöl Milletvekili İdris BALUKEN'e ait 7/10039, Bursa Milletvekili İlhan DEMİRÖZ'e ait 7/10040, Manisa Milletvekili Hasan ÖREN'e ait 7/10041, 7/10066, Kocaeli Milletvekili Lütfü TÜRKKAN'a ait 7/10042, Denizli Milletvekili Adnan KESKİN'e ait 7/10043, Manisa Milletvekili Sakine ÖZ'e ait 7/10044, Afyonkarahisar Milletvekili Kemalettin YILMAZ'a ait 7/10046, 7/10047, 7/10052, 7/10053, 7/10054, 7/10055, 7/10056, 7/10057, Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran BULUT'a ait 7/10048, İzmir Milletvekili Ahmet Kenan TANRIKULU'na ait 7/10049, 7/10063, Amasya Milletvekili Ramis TOPAL'a ait 7/10050, Ankara Milletvekili Sinan Aydın AYGÜN'e ait 7/10051, İzmir Milletvekili Alaattin YÜKSEL'e ait 7/10058, İstanbul Milletvekili Erdoğan TOPRAK'a ait 7/10059, Ankara Milletvekili Aylin NAZLIKA'ya ait 7/10061, Tokat Milletvekili Orhan DÜZGÜN'e ait 7/10062, Samsun Milletvekili Ahmet Haluk KOÇ'a ait 7/10064, 7/10065, Tekirdağ Milletvekili Emre KÖPRÜLÜ'ye ait 7/10067, Konya Milletvekili Atilla KART'a ait 7/10068, Burdur Milletvekili Ramazan Kerim ÖZKAN'a ait 7/10069, Samsun Milletvekili Ahmet İhsan KALKAVAN'a ait 7/10070 ve Antalya Milletvekili Yıldırım SAPAN'a ait 7/10071 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1-Görüş 7/10037, 7/10038, 7/10039, 7/10040, 7/10041,
7/10042, 7/10043, 7/10044, 7/10045, 7/10046, 7/10047,
7/10048, 7/10049, 7/10050, 7/10051, 7/10052, 7/10053,
7/10054, 7/10055, 7/10056, 7/10057, 7/10058, 7/10059,
7/10060, 7/10061, 7/10062, 7/10063, 7/10064, 7/10065,
7/10066, 7/10067, 7/10068, 7/10069, 7/10070, 7/10071 (67 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi :Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili
Esas No :7/10042

Hükümetin "Tarım ve hayvancılık sektöründe başarılıyız" iddiası, tarımla uğraşan kesimlerin tepkisine yol açmakta ve gerçeği yansıtmamaktadır.

Plansızlıktan ve yanlış politikalardan kaynaklanan, üreticisinden tüketicisine kadar tüm çevreyi olumsuz yönde etkileyen sorunun temelinde; En temel girdi olan gübre, akaryakıt, zirai ilaç, yem ve elektrik fiyatlarının son on yılda sürekli artması sonucu tarım ve hayvancılık sektörünün zor günler geçirdiğini, yüksek girdi maliyetleri ve hükümetin ithalat politikasının besicileri ve devletin sıfır faizli kredisi ile kurulan birçok hayvancılık işletmesinin iflasın eşiğine getirdiğini, sektör temsilcilerinin 2008 yılında yaşananndan, daha büyük bir krizin kapıda olduğu ve bu nedenlerden dolayı da tarımın "kırımımızı alarm" verdiği tüm kesimlerce dillendirilmektedir.

Bu nedenle;

SORU 1) En temel girdi olan gübre, akaryakıt, zirai ilaç, yem ve elektrik fiyatlarının son 10 yılda sürekli artması sonucu tarım ve hayvancılık sektörünün zor günler geçirdiği, 2008 yılında yaşananndan daha büyük bir krizle karşı karşıya olduğu iddiaları doğru mudur?

Bu iddia doğru ise; yüksek girdi maliyetleri ve hükümetin ithalat politikasının besicileri ve devletin sıfır faizli kredisi ile kurulan birçok hayvancılık işletmesinin iflasın eşiğine geldiği konusuna katılıyor musunuz?

SORU 2) Tarım ve hayvancılık sektöründe yüksek girdi maliyetlerinin aşağı çekilmesi ve bu alanda hükümetin uyguladığı ithalat politikasından vazgeçilmesi hususunda çalışmalarınız olacak mıdır?

CEVAP 1-2) Bakanlığımızca tarım ve hayvancılık sektörünün geliştirilmesi ve üreticilerin gelirlerinin artırılması amacıyla sektöre önemli destekler sağlanmaktadır. Bu kapsamda, 2002 yılında 1 Milyar 868 Milyon TL olan toplam tarımsal destekler, 2012 yılsonu itibariyle 7,7 Milyar TL'ye çıkması beklenmektedir. 2012 yılı sonu dikkate alındığında 2003-2012 döneminde tarım sektörüne Bakanlığımız cari transfer bütçesinden aktarılan nakit tarımsal destek miktarı toplamda 50 Milyar TL'yi aşmış olacaktır.

Bakanlığımızca, hayvancılık destekleri, sektörün gelişmesi ve verimliliğin artırılmasına yönelik olarak etkinleştirilmiştir. Hayvancılığı geliştirmek, üretimi, verimi ve kaliteyi yükseltmek, uygulanan politikaların etkinliğini sağlamak, sektörün öncelikli problemlerinin çözümüne katkıda bulunmak, sürdürülebilirliği ve kayıtların güncellenmesini sağlamak amacıyla; anaç sığır-manda, damızlık koyun-keçi, suni tohumlamadan doğan buzağı, suni tohumlamadan doğan çevirme melezi, çiğ süt, çiğ sütün değerlendirilmesi, projeli damızlık koyun-keçi, besilik erkek sığır, gen kaynaklarının korunması, tiftik, ipek böceği, arı ve su ürünleri yetiştiriciliği, kaba yem üretimi, tazminatlı hayvan hastalıkları, hastalıktan arı işletme, hayvan hastalıkları ile mücadele, programlı aşı uygulamaları konularında destekleme uygulamaları yapılmaktadır.

Hayvancılık destekleri kapsamında; 2002 yılında 83 Milyon TL destek ödenmiş iken, 2012 yılsonu itibariyle destek miktarının 2,2 Milyar TL'yi bulması beklenmektedir. Hayvancılığın toplam destek

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

içerisinde payı 2002 yılında %4,4 iken, 2012 yılında %28'e ulaşmıştır.

2011 yılında başlatılan besi desteği 2012 yılında da devam etmektedir. 2011 yılında ilk altı ayda uygulanan destekleme, 2012 yılında tüm yıl boyunca uygulanmakta ve hayvan başına 300 TL destek ödenmektedir. Etçi damızlık ırklara ise hayvan başına 350 TL ödeme yapılmaktadır.

Bakanlığımızca üretim girdilerine önemli destek verilmekte olup, bu kapsamda üreticilere; yem bitkisi desteği, 2003 yılından itibaren mazot desteği, 2005 yılından itibaren kimyevi gübre desteği ve sertifikalı tohumluk destekleri verilmekte ve bu destekler ile üretim maliyetinin önemli bir kısmı karşılanmaktadır.

Yem bitkileri desteklemeleri 2000 yılında başlamış olup, alan bazlı destek olarak Çiftçi Kayıt Sistemi üzerinden devam etmektedir. 2000 yılında 53.855 hektar alan için 10.741 çiftçiye toplam 2,4 Milyon TL ödeme yapılmış iken, 2012 yılında 602.610 hektar alan için 189.277 çiftçiye 292,8 Milyon TL ödeme yapılmıştır. Bugüne kadar yem bitkileri desteklemeleri kapsamında yaklaşık 5,8 Milyon hektar alanda 2 Milyon çiftçi için toplam 2,8 Milyar TL ödeme yapılmıştır.

Ayrıca fark ödemeleri kapsamında yem hammaddesi olarak kullanılan; dane mısır, buğday, arpa, yulaf, çavdar, tritikale, soya gibi ürünlere prim desteği verilmektedir. Fark ödemeleri kapsamında; 2002 yılında toplam 186 Milyon TL prim desteği verilmiş iken, 2012 yılı Ekim ayı itibariyle 2,2 Milyar TL destek ödenmiştir.

Hayvancılık sektöründe kaba yem ihtiyacının karşılanması amacıyla mera ıslah çalışmalarına önem verilmiş olup, bugüne kadar toplam 4,5 Milyon dekar alanda mera ıslah çalışması başlatılmıştır.

Karma yem (etlik piliç yemi, yumurta yemi, besi yemi, süt yemi ve diğer yemler) üretimimizde ise son yıllarda artışlar görülmektedir. 2009 yılında 9,5 Milyon ton olan karma yem üretimimiz, 2011 yılında ise 13,1 Milyon tona ulaşmıştır.

Bakanlığımızca, gübre desteği 2005 yılında ilk kez doğrudan çiftçiye ödenmeye başlamış olup, 2005-2012 döneminde yaklaşık 3,5 Milyar TL gübre destekleme ödemesi yapılarak çiftçimizin gübre maliyetinin ortalama %15'i karşılanmıştır. 2012 yılı için yapılacak gübre destekleme ödemesi birim tutarı bir önceki yıla göre ortalama %5,3 oranında artırılmıştır.

Bakanlığımızca, topraklarımızda sürdürülebilir tarımı devam ettirmek, aşırı gübre kullanımından kaynaklanan kirlenmeyi önlemek, gübrenin maliyetini azaltmak ve toprak analizine dayalı gübre kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla 2009 yılında uygulamaya konulan uygun gübre kullanımı için toprak analizi uygulaması ile bilinçsiz ve aşırı gübre uygulamasının önlenmesine yönelik çalışmalar yapılmış olup, gübre desteğinde 50 dekar ve daha büyük araziler için toprak analizi yaptırma şartı getirilmiştir. 2005 yılından bugüne toplam 256 Milyon TL toprak analizi desteği ödemesi yapılmıştır.

2003 yılında ilk kez başlatılan mazot desteği uygulaması kapsamında 2003-2012 döneminde toplam 4 Milyar 56 Milyon TL destekleme ödemesi yapılarak, çiftçilerimizin mazot maliyetinin ortalama %16'sı karşılanmıştır. 2012 yılında yapılacak mazot destekleme ödemesinin birim fiyatı bir önceki yıla göre ortalama %15 oranında arttırılmıştır.

Ülkemizde elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı, toptan ve perakende satışı, perakende satış hizmeti, ithalat ve ihracatı ile bu faaliyetlerle ilişkili tüm gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülükleri 03/03/2001 tarih ve 24335 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4628 sayılı Elektrik

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Piyasası Kanun'u ile belirlenmiş olup, söz konusu yasa çerçevesinde elektrik piyasası ile ilgili faaliyetlerde Bakanlığımızın herhangi bir yetkisi bulunmamaktadır. Ancak Bakanlığımızca, çiftçilerimiz, çiftçi birlikleri ve konu ile ilgili kuruluşlardan gelen talepler doğrultusunda; tarımsal faaliyetlerde kullanılan elektrik enerjisi fiyatlarında indirimle gidilmesi, indirimli tarife kapsamının genişletilmesi, elektrik borçlarının faizlerinin silinmesi ve anaparanın taksitle bağlanması gibi konularda yetkili kuruluşlar olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu nezdinde girişimlerde bulunmaktadır.

2006 yılında başlatılan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında, depolama, ürün işleme, paketleme ve ambalajlama, sulama ile makine-ekipman alımlarına %50 hibe desteği verilmekte olup bu kapsamda hayvansal ürünlerde işleme ve pazarlamaya yönelik yatırımlara da önemli oranda destek sağlanmaktadır.

Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerince tarım kesimine kullanılan kredilerde faizler hayvancılık sektörü için %100 sübvansede edilerek 1 Ağustos 2010 tarihinden itibaren faizsiz kredi uygulaması başlatılmıştır. Bu kapsamda; süt sığırcılığı, büyükbaş hayvan besiciliği, damızlık etçi sığır yetiştiriciliği, büyükbaş hayvan yetiştiriciliği (sığır-manda) ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği (koyun-keçi) konularında yatırım yapacak üreticilere faizsiz kredi kullanılmaya başlanmıştır. 2012 yılında da, damızlık et ve süt sığır yetiştiriciliği, düve yetiştiriciliği ile küçükbaş yetiştiriciliğine yönelik yatırımlar için %100 faiz indirimine devam edilmiştir. Diğer hayvansal üretim konularında ise kredi türüne göre %25-50 arasında faiz indirimli kredi kullanılmaktadır.

Ülkemiz et piyasasında meydana gelen fiyat dalgalanmalarının önüne geçilebilmesi, halkımızın beslenmesine katkı sağlanması, yetiştiricilerimizin besilik hayvan materyali ihtiyacının karşılanması ve ülke hayvancılığının geliştirilmesi amacıyla sığır eti (Karkas), kasaplık ve besilik sığır ve koyun ithalatına izin verilmiştir. Yapılan ithalat piyasalarda olumlu etki doğurmuş ve et fiyatlarında düşüş sağlanmıştır.

Gümrük vergisi oranları 30.10.2012 tarihinde karkas ette %100'e ve kasaplık canlı hayvanda %40'a çıkartılmıştır.

Bakanlığımızca yürütülen çalışmalar sağlanan destekler sonucunda Tarımsal GSYİH, 2002 yılında 23,7 Milyar Dolar iken, 2011 yılında 61,8 Milyar Dolar'a ulaşmıştır. Ülkemiz tarımsal ekonomik büyüklükte 2002 yılında Dünyada 11. sırada, Avrupa'da 4. sırada iken, 2011 yılında Dünyada 7., Avrupa'da ise 1. sırada yer almaktadır.

Hayvancılık sektöründe ise 2002-2011 döneminde,

- Büyükbaş sayısı %27,5 artarak 9,8 Milyon baştan 12,5 Milyon başa,
- Keçi sayısı %7,3 artarak 6,7 Milyon baştan 7,3 Milyon başa,
- Toplam küçükbaş sayısı %1,25 artarak 31,9 Milyon baştan, 32,3 Milyon başa çıkmıştır.

Hayvansal üretimde ise aynı dönemde;

- Süt üretimi %79,1 artarak 8,4 Milyon tondan 15,1 Milyon tona,
- Et üretimi %84,7 artarak 421 Bin tondan 777 Bin tona,
- Sığır başına ortalama süt verimi %70 artarak 1.705 lt/yıl'dan, 2.899 lt/yıla,
- Sığırdaki ortalama et verimi %36,4 artarak 184 kg'den 251 kg'ye,
- Hayvansal hasıla ise %214 artarak 5,9 Milyar dolardan, 18,5 Milyar dolara çıkmıştır.

4/12

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Yürütülen çalışmalar ve sağlanan destekler sonucunda, büyükbaş hayvancılık işletmelerinde ölçek büyüklükleri önemli oranda artmış, işletmelerin profesyonelleşmesine katkı sağlanmıştır. 50 baş ve üzeri kapasiteye sahip işletme sayısı; 2002 yılında 4.300 iken, 2012 yılında %548 artışla 27.865'e yükselmiştir. Soykütüğü ve Önsoykütüğüne kayıtlı işletme ve hayvan sayısı; 2002 yılında 238 Bin işletmede, 943 Bin baş hayvan iken, 2012 yılında 1 Milyon işletmede, 6,5 Milyon baş hayvana ulaşmıştır.

Bakanlığımızca tarım ve hayvancılık sektörünün geliştirilmesi amacıyla gerekli tedbirler alınmış, sektöre önemli destekler sağlanmış ve bir çok proje uygulamaya konulmuş olup, bundan sonra da bu yönde çalışmalarımız artarak devam edecektir.

4/17